

ENRIC CASASSES

MARRAMAUS

Empúries

narrativa

enric casasses
marramaus
i més marramaus

del llegir, de l'escriure
i daixò i dallò

Editorial Empúries

Barcelona

© Enric Casasses Figueres, 2023

La il·lustració de la coberta, anònima,
va sortir al número 1 (14 d'octubre del 1906)
i al número s'ha acabat (16 de desembre del 1906)
del setmanari satíric *Marramau*.

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.

*La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals
perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.*

*En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.
A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores
i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.*

*Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar
o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través
del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.*

Primera edició: febrer del 2023

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.,
Editorial Empúries
Diagonal 662-664 – 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.editorialempuries.cat

Fotocomposició: Moelmo, s.c.p.

DIPÒSIT LEGAL: B. I.753-2023

ISBN: 978-84-18833-75-5

resum sofòsic

els contraris són positius
una negació no és un contrari

blake

escric per consolar-me de no ser escriptora?

henrietta peetaawker

la fusió dels contraris ens ha dut a un territori $\frac{1}{2}$ perillós perquè quan es produeix o es dóna la fusió dels contraris per lògica també es dóna, fusionada amb ella, l'exacerbació dels contraris, i per la mateixa lògica és clar que al mateix temps no es produeix ni l'una ni l'altra, etcètera.

max

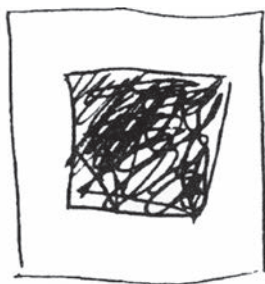
max

en vers s'ho fa amb les muses

quan fa poemes en prosa no és que tingui àngel, és
que té una munió d'àngels —i de dimonis— que
l'inspiren

i quan escriu o aconsella de poètica du marca llulliana
i s'hi llança com un trapezista: té el *duende*, el
del no sé què.

casimir el gran i dos mags

casimir

L'abisme filosòfic més punyent ara com ara és el perímetre exterior del fons blanc del quadro negre, on el blanc es toca amb el negre **de fora** de la tela que pintà Malévitx.

Aquest perímetre de contacte significa doncs que tot és ara i res i, a dintre seu, el perímetre del quadro negre ens el presenta sobre un fons blanc: el quadrat negre representa o dibuixa tot el quadro anomenat «quadrat negre» i ho fa de manera alhora figurativa i simbòlica, sabent que la paraula 'simbòlica' és ella mateixa simbòlica (Novalis). Aquí sí que s'hi realitza allò del teatre dins del teatre, o, per dir-ho més shakespearianament, d'un quadro dins d'un quadro. I d'aquesta manera, el primer quadro radicalment abstracte resulta que també és figuratiu.

Presentació elemental, netíssima, del tema del quadro dins del quadro. Són els abismes que sobrevola amb vista d'àguila Max Jacob quan explica la poesia el 1916 al pròleg del got de daus, el 1922 a l'art poètica i el 1944 amb els consells a un jove:

i dos mags

A. El Max clàssic i modern (o clàssic i cubista) del *Gobelet*, que obre el camí per on Foix anirà molt més amunt que cap dels francesos postjacobians (les famoses avantguardes). Ha renascut el poema en prosa, i el seu gran clàssic és Lull, amic i amat.

B. El MAX més agosarat, el dels aforismes de l'art poètica, fa que Papasseit engegui la màquina de pensar en l'art. Pensant i sentint sense seguir ningú, fent rutllar el propi cervell (*Mots propis*, títol del seu recull d'aforismes), Papasseit fa una poètica desconjuntada i boníssima que ve després de Maragall i abans de Ferrater i Vinyoli. El gran clàssic, el poble.

Les dues línies en poden ser una. Ho prova Carner.

dalí en temps de la guerra
1937
«moment surrealista»
carbó, aiguada i llapis, 70 × 52 cm

I

MOMENT SURREALISTA: LA GUERRA

Aquests homes del primer terme van mudats com si sortissin del gran teatre d'òpera. Deu haver-hi hagut trets. Un està com mort, està de panxa enlaire vora una taca negra de sang. L'altre, el del gran bigoti blanc i barba blanca, s'arrossega amb esforços i contorsions cap al telèfon, que també està per terra. Són a l'aire lliure, en un paisatge estèril i, més que pla, completament llis, com de ciment. Més enrere hi ha unes girafes gegantines que tenen l'espina en flames, en grans flamarades, fent una fumera molt espessa. També al primer terme, i ostensiblement aliens als que hi ha per terra, una parella molt elegant seu en una taula de cafè i una altra balla arravatadament, besant-se amb una abraçada de pel·lícula. Allà al fons el palau sembla abandonat, encara que tingui els llums encesos. Totes les girafes estan incendiades. Girafes, sí, però no hi ha dubte que som en un món europeu, amb la rodona taula com de bar luxós, amb el xampany en fresc i la mampara, i les joies i els vestits llargs de les dones, el telèfon, el blanc dels punys i dels lla-

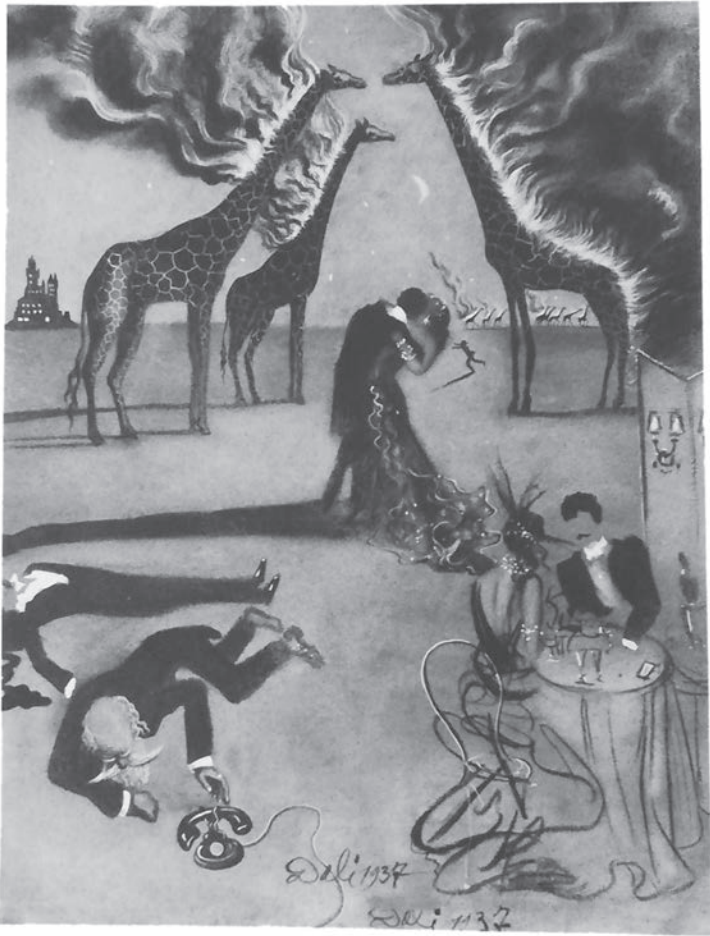
cets de coll dels homes contrastant amb el negre dels fracs i de les sabates de xarol, el llum de paret, tot té un aire de romanticisme decadent o amanerat, com dels primers decennis del segle vint. Entremig de tot aquest no res, en algun lloc, a prop i lluny, una figura d'home sense distintius aparents de classe ni de res corre amb els braços estirats endavant, amb una ànsia terrible, potser amb pànic o esperança. Entre la terbolesa de l'atmosfera es veu la lluna prima, uns quants estels. A la ratlla de l'horitzó, empetitides per la llunyania, se n'hi veuen moltes de girafes incendiades: deu ser Espanya. És un moment surrealista i el pintor que l'ha pintat no podia fer altrament, estava posseït i, segurament sense adonar-se'n, ho ha hagut de signar dos cops: Dalí 1937 Dalí 1937.

2

MOMENT SURREALISTA: EL PETÓ

Mentre ens besàvem, oh, era un bes arravatat en ple ball amb tota l'elegància dels fracs i els vestits llargs d'esquenes escotades, mentre ens besàvem deu haver-hi hagut trets, uns homes que semblen de l'alta burgesia o de l'aristocràcia han quedat estesos, un mort amb sabates de xarol i un ferit de barba blanca arrossegant-se desesperat cap al telèfon negre i brillant com les sabates. Mentre ens besàvem hi havia un festeig que semblava indiferent a tot, en una taula solitària de bar a la intempèrie amb una ampolla de xampany en una galleda amb gel, tot molt elegant,

el llaç de papallona blanc de l'home i les joies als braços nus de la dona i les plomes als cabells. Ens bevèrem emmarcats per un terrible paisatge de girafes gegants que tenien tota l'esquena en flames, grans flamarades que cobrien el cel d'una fumera molt espessa, i els colls incendiats de les girafes ens feien com un arc triomfal, mentre ens bevèrem. Tot s'esdevenia en una plana deserta i llisa com una pista de ciment, al fons es veien els llums encesos del palau abandonat. A la ratlla de l'horitzó, empetitides per la distància, més girafes, tota una filera de girafes flamejants, allò ja deu ser Espanya. En algun lloc, lluny però molt pròxim, un home, no un ric ni res, només un home, un home qualsevol, corrent desesperat amb els braços estirats endavant, corrent ansiós qui sap a on o a què. A través del torrat cendros de l'aire es distingien alguns estels i un quart de lluna. És un moment surrealista i el pintor que l'ha retratat ha quedat tan corprès, mentre ens bevèrem, que sense ni adonar-se'n ho ha firmat dues vegades: Dalí 1937 Dalí 1937.

© Salvador Dalí, Fundació Gala-Salvador Dalí, VEGAP, Barcelona, 2023

Un mort amb sabates de xarol, un ferit de barba blanca, un telèfon, un festeig al cafè, una dansa arravatada, un paisatge desert, un palau llunyà amb les finestres il·luminades, una figura ansiosa corrent, s'han incendiat les girafes. Cel estrellat, un quart de lluna.

La lluna, escenes galants, hi ha hagut trets, el telèfon esdevé protagonista, el palau il·luminat és lluny, algú corre ple d'ansia, tot és un món de girafes gegants — incendiades.

Festeig, passió, baralles a vida i mort, quan s'han incendiat les girafes tot és un córrer anònim, de pànic.

Un mort, un ferit, un telèfon, un festeig, una abraçada, un palau, la lluna i el que corre desesperat. Girafes. Girafes gegants amb el llom en flames.

—És la guerra! La guerra!

—Besa'm, corre!

ronda la guineueta vella

Jacint Verdaguer: «Quan los gats se criden per la primavera i miolen fort amb garramaus, la guilla miola com un gat per fer-los sortir, i se'ls menja. Lladra per fer alçar los conills i llebres cap a un collet, a on los espera una altra guilla. Després se parteixen la presa».

augusto guzzo ho apunta

El **gap** (o gab),¹ el bluf, el farol, quan és defensat amb la vida... ai, vull dir, amb la mort...

se il Bruno avesse abiurato il suo pensiero, lo avrebbe egli stesso sacrificato e soppresso; morendo per non rinnegar-lo, egli lo consegna alla storia perchè lo giudicasse

si en Bru hagués abjurat el seu pensament, ell mateix l'hauria sacrificat i anul·lat; en morir per no renegar-ne, el consigna a la història perquè el judiqui

diu Augusto Guzzo a la introducció (1985) a *De la causa, principio e uno* (1584), i continua així

se da tre secoli il pensiero europeo combatte intorno al Bruno, ciò non dipende solo dalla vivacità e novità del sistema bruniano, ma anche dalla testimonianza resa a quel sistema dal suo autore a prezzo della vita. Come Socrate, il Bruno si presenta morto a chiedere che il suo pensiero viva

1. d'aquí tres pàgines en una nota hi ha una petita explicació del gap o gab.

si fa tres segles que el pensament europeu s'esbatussa al voltant d'en Bru, no és només per la vivacitat i novetat del sistema brunià, és també per la testimoniança atorgada a aquest sistema pel seu autor al preu de la vida. Com Sòcrates, en Bru es presenta mort a demanar que el seu pensament visqui

a la pàgina 32.